

Verhalen uit de GGZ

Gepubliceerd op: 9-4-2015 12:01

Laatst gewijzigd op: 9-4-2015 12:11

Introductie

Gedurende de komende periode wordt er vanuit team GGZ elke week een persoonlijk verhaal op VGZ net gepubliceerd van mensen die in hun leven te maken hebben gekregen met geestelijke gezondheidsklachten. Met deze serie verhalen willen we de GGZ een gezicht geven en het besef binnen VGZ vergroten dat een psychiatrische aandoening iedereen kan overkomen.

Pagina-inhoud

Ongeveer 40% van de totale Nederlandse bevolking krijgt namelijk ooit in hun leven te maken met geestelijke gezondheidszorg. Hier wordt jaarlijks meer dan 4 miljard euro aan uitgegeven en ook binnen VGZ is dit ruim tien procent van de totale zorg die wordt ingekocht. Psychische aandoeningen hebben op verschillende gebieden een grote invloed op het functioneren van mensen (Bijl et al., 2000a). Ook na herstel van een aandoening is het functioneren vaak nog beperkter dan bij de rest van de bevolking (Ormel et al., 2004).

Selectief Mutisme

Selectief mutisme is een kinderpsychiatrische stoornis die in de DSM-IV-TR beschreven wordt als het 'consequent niet spreken van het kind in situaties waarin verwacht wordt dat er wel gesproken wordt (bijvoorbeeld op school) ondanks spreken in andere, 'situaties' (APA, 2000). Het zwijgen is niet het gevolg van een gebrek aan kennis van of vertrouwdheid met de gesproken taal die nodig is voor de sociale situatie. Kinderen met selectief mutisme spreken wel thuis met ouders en broertjes en zusjes maar spreken niet op school en in alledaagse sociale situaties. De communicatie verloopt doorgaans non-verbaal en een enkel kind fluistert nog weleens buiten het gezin tegen bepaalde personen. Selectief mutisme openbaart zich meestal tussen het derde en vijfde levensjaar en wordt vaak voor het eerst opgemerkt aan het begin van de basisschool omdat dan de verbale communicatie met kinderen en volwassenen buiten het gezin steeds meer tot het dagelijkse leven gaat behoren (Güldner & Wippo, 2003).

Onze dochter, nu zeven jaar oud, was van jongs af aan erg verlegen en op het Kinderdagverblijf praatte ze zelden of nooit. Toen ze drieënhalf was gaven de leidsters aan dat ze alleen maar fluisterde tegen hen. Ze stelde voor om hier door de intern begeleider naar te laten kijken. De internbegeleider wist het ook niet en haalde hier een expert vanuit de gemeente bij. Na een observatie kwam zij met een vermoeden van Selectief Mutisme. Dit werd later, na de nodige diagnostiek, bevestigd door een kinderpsychiater.

Wij hadden nog nooit van Selectief Mutisme gehoord maar het komt er op neer dat onze dochter een angststoornis heeft waardoor ze in sociale situaties niet kan praten. Ze klapt dicht of bevriest. Thuis heeft ze het hoogste woord maar zodra ze op school kwam dan hield ze haar mond. Het heeft bijna een jaar geduurd voordat ze in de klas functioneel begon te praten tegen de juf. Dus als de juf haar naam opnoemde om te vragen of ze aanwezig was, dan kwam er een gefluisterde "ja" terug.

Bij de buitenschoolse opvang heeft het zeker een jaar geduurd voordat ze daar durfde te eten en te drinken. We hebben haar in de zomervakantieperiode een keer eerder op moeten halen omdat ze halverwege de dag nog niets had durven drinken of eten. We hebben dat stapje voor stapje moeten proberen en leren. Het kostte heel wat overtuigingskracht en geduld. De leerkracht heeft zich verdiept in de materie en is een fantastische hulp geweest bij de ontwikkeling van onze dochter. Daar hebben we heel veel geluk bij gehad. Inmiddels zijn we bekend met verhalen van kinderen met selectief mutisme waar het anders is vergaan.

Door de grote angst in de "buiten wereld" moest ze zich thuis ontladen. Want stel je maar eens voor dat je een hele dag niets kan zeggen, ook al weet je alle antwoorden. Dat moet ontzettend frustrerend zijn. Hierdoor wilde onze dochter (maar ook andere selectief mutistische kinderen) thuis graag de regie hebben, zodat ze toch ergens de controle over kon hebben. Als ouder is dit heel lastig, hoe moet je met dit alles om gaan? Moet je voor haar gaan praten of moet haar juist stimuleren om het proberen zelf te doen? Wanneer push je haar te veel en wanneer te weinig? Continue maak je deze afweging. Onlangs hebben we haar iets te veel gepusht waardoor ze een te grote stap moest maken, ze klapte dicht en daarna thuis ontzettend overstuurd en boos. Ze moet de angstige ervaring dan echt even een plekje geven.

Selectief Mutisme is een relatief onbekende stoornis. Bij één tot zeven op de duizend kinderen komt dit voor. Hierdoor is er niet alleen veel onwetendheid maar ook veel onbegrip. Veel mensen denken dat ze koppig is, dat ze niet wil praten. Voor haar moet de omgeving veilig "voelen" en ze moet een goed gevoel bij een persoon hebben, wil ze mogelijk gaan praten. Hierdoor snappen mensen niet altijd als ze niet praat. Ik werd bijvoorbeeld een keer door de zwemjuf erop aangesproken dat mijn dochter wel tegen mij praatte maar niet tegen haar. Ook al hadden we het haar uitgelegd, ze kon zich er niet in verplaatsen.

Omdat wij tegen dit soort onbegrip aanliepen (en aanlopen) zijn we met ouders van kinderen met selectief mutisme in contact gekomen. Inmiddels hebben we gezamenlijk de eerste stappen gezet voor de oprichting van een oudervereniging.

Hiermee willen we meer bekendheid genereren en alle betrokkenen bereiken, dus ouders, familieleden, leerkrachten, huisartsen, consultatiebureaus, kinderdagverblijven om zo meer bekendheid te geven aan selectief mutisme.

De onbekendheid van deze angststoornis moet plaatsmaken voor bekendheid en begrip. Voor weten hoe hiermee om te gaan, om het al in een vroeg stadium te herkennen en dus te behandelen. Want hoe eerder deze stoornis wordt gediagnosticeerd, hoe eerder de kinderen behandeld kunnen worden en hopelijk weer kunnen gaan praten zonder zich continue bewust te zijn dat andere mensen hun stem horen.

Met onze dochter gaat het, na drie jaar therapie, met hele kleine stapjes vooruit. Met haar therapeute praat ze, met haar vriendjes praat ze honderduit maar in de klas praat ze alleen functioneel. Op haar sport heeft ze nog niet gepraat en tegen vreemden praten is nog echt een stap te ver.

www.selectiefmutisme.nl